

KEVÉS A SZAKEMBER A CENTRUMBAN – ELHASZNÁLÓDOTT ÉLETMENTŐ GÉPEK

Nehéz helyzetben van a koraszülött intenzív

■ A BABÁK FELÜGYELETÉHEZ, ELLÁTÁSÁHOZ TÖBB NŐVÉR KELLENE

Fotó: Schmidt Andrea

Az ország koraszülött intenzív centrumainak többsége nem felel meg az ÁNTSZ elvárásainak – a szegedi sem. Kevés a nővér, és elhasználdták az életmentő gépek, miközben a koraszülött-ellátásra egyre nagyobb az igény.

TOMBÁ CZ RÓBERT

Bár az országban összesen 21 koraszülött intenzív centrum (PIC) működik, közülük csak egy – a debreceni – felel meg minden szempontból az előírásoknak – derül ki az ÁNTSZ friss felméréséből. Az ilyen PIC-ekben kezelik azokat a babákat, akik túl korán, kis súllyal, gyenge életfunkciókkal látták meg a napvilágot, és intenzív ellátásra szorulnak, amíg állapotuk nem változik kedvezően.

A szegedi gyermekklinika koraszülött intenzív osztályán is súlyos nehézségekkel küzdenek a szakemberek. Mint *Katona Márta* osztályvezető professzor elmondta: 17 inkubátorral mentik a kicsiket, de a babák felügyeletéhez, ellátásához több nővér kellene. Mivel kevesen vannak, jelenleg 12 órás műszakokban dolgoznak a nővérek, akik így nagyon leterheltek. Bérük még a jelentős kiegészítésekkel is alacsony, miközben

rendkívül nehéz és felelősségteljes munkát végeznek. A stressz, az alacsony bér és a megfeszített munka mentális terhe miatt sokan távoznak: csak tavaly nyolc nővér ment el az osztályról. Mivel kevesen választják az ápolói pályát, utánpótlásból hiány van – az álláshirdetésekre pedig nincs jelentkező.

Újabban már szakorvosokból sincs elég, a fiatal orvosok közül egyre többen mennek külföldre dolgozni Szegedről is. Pesten már „kölcsonorvosokkal” próbálják ellátni a koraszülött intenzív feladatokat, de Szegeden is szükség lenne több szakorvosra – tette hozzá a professzor. A problémát tovább mélyíti, hogy – bár a csecsemőhalandóságot már sikerült az európai szintre leszorítani – egyre több, jelenleg 9-10 százaléka a csecsemőknek a kis súlyú koraszülött. Azaz a PIC-ekre és az ott végzett ellátásra egyre nagyobb szükség van.

→ **SZÁMOK.** Magyarországon évente hat-hétezer koraszülött szorul intenzív ellátásra, a szegedi gyermekklinikán évente átlagosan 260-280 koraszülött kerül a PIC-re.

Az intenzív ellátás alapvető feltétele a megfelelő, minőségi géppark – többek közt inkubátorok, lélegeztetőgépek, oxigénszint-, szív működés-, légzésfunkció-mérők, monitorok –, amit a nagy igénybevétel miatt 5-10 évente cserélni kellene. Erre azonban sem központi, sem egyetemi forrás nincs. Szegeden a koraszülött intenzív osztály lélegeztetőgépeinek 18, inkubátorainak 20 év az átlagéletkora, noha a modern műszerek nemcsak biztonságosabbá teszik az ellátást, de a dolgozók munkáját is megkönnyítik. Amit lehet, alapítványi támogatásokból igyekeznek beszerezni a szegedi szakemberek, de így is csak egy részét tudják elvégezni a szükséges javításoknak, felújításoknak vagy új eszköz-beszerzéseknek.

A MEGYE TELEPÜLÉSEIN JAVÍTANI KELL A MINŐSÉGET

Arzén és ammónium az ivóvízben

Csongrád megye egyik településén sem felel meg maradéktalanul a szigorú uniós előírásoknak az ivóvíz. 44 helységben az arzénszintet kell csökkenteni, a végső határidő: 2012.

DOMBAI TÜNDE

Szigorúbbak az Unió ivóvízre vonatkozó előírásai, mint a hazaiak. Az arzénszint plafonja például az eddigi maximum ötöde, az ammónium a negyede lehet. A feltételek javítására hazánk 2009-ig kapott határidőt, a haladék még három év.

A határértékeken lehet vitatkozni, de a tisztiorvosi szolgálatnak ellenőrző hatóságként a betartatás a feladata – tájékoztatott *Ádám József*, az ÁNTSZ régiós intézetének közegészségügyi felügyelője. Hangsúlyozta, az ivóvíz minden településen alkalmas emberi fogyasztásra. A határérték túllépése nem

azt jelenti, hogy az mindenképpen betegséget okoz. A határértéket ugyanis nagy, százsoros ezerszeres biztonsági ráhagyással állapítják meg. Olyan rákeltető anyagok esetén például, mint az arzén, a határérték százezer fogyasztó közül egynél jelentené rákbetegség veszélyét akkor, ha 70 éven keresztül napi 2 litert inná a szennyezett vízből.

→ Mindszent a fehér holló

Hat település nem szállt be a közös régiós ivóvízprogramba, jobbra az önerő hiánya miatt, a megyéből Mindszent az. Zsótér István polgármester kérdésünkre a város példátlan helyzetével indokolta távolmaradásukat. Elmondta, 1993 óta egy vásárhelyi társulás működteti az ivóvízhálózatukat, amelyben a település tulajdonos volt, tavalyig. Ezért ha Mindszent most pályázná, azzal kizárólag a költségeket vállalná, miközben egy magántársaság vagyona gyarapodna. Az önkormányzati tárca állásfoglalására várnak, hogy tiszta vizet önthessenek a pohárba.

A leggyakoribb szennyezőanyag az arzén, a vas, a mangán, az ammónium és a bór. Csongrád megye területén ezek többsége a földtani adottságok miatt kerül a vízbe. Az ÁNTSZ adatai alapján az új határértéknek megfelelően a régióban 152, a megyében 44 településen kell csökkenteni az arzénszintet. Minden településen gond a trágyázással és állattenyésztéssel megnöve-

kedett ammónium mennyisége. A legtöbb, négyféle szennyezőanyaggal Ambrózfalva, Fábiánsebestyén és Pitvaros ivóvíze szennyezett az új határértéket meghaladó mértékben. 19 helyen háromféle szennyezőanyagot kell visszaszorítani.

A szükséges fejlesztéseket az Unió támogatja. Ehhez a három megye 217 települése közül 211 szerveződött konzorciumba. A tervezésnél tartanak, ami 2 milliárd forintba kerül. Ennek java részét, 1,676 milliárdot az Unió

biztosítja, a többit a települések önerője – tájékoztatott *Király Zoltán*, a Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség régiófejlesztési igazgatóhelyettese. Pénzt kérni várhatóan jövő nyártól lehet vizesztítő berendezésekre, távvezetésekre, hálózatrekonstrukcióra. 2010-ben kötik meg a támogatási szerződéseket. A beruházások teljes összegét 110 milliárd forintra becsülik.

SULYOK ERZSÉBET

Befürdünk

Az alföldi tanyás településeket csatornázni és víztisztító berendezésekkel ellátni – ezt kell tenni? Bármilyen áron, mondja az egyik tábor, amelyik előszeretettel használja a „legfőbb érték az ember”-szerű érveket, közben meg a saját, jól felfogott érdekére gondol. Az anyagi hasznára. A csatornákat és víztisztító berendezéseket építők szép számmal találhatók ebben a táborban.

Érdekesebb társaságnak tűnik az ellentábor. Nyugati és skandináv példákkal, működő rendszerekkel érvelnek, amelyek takarékosan bán-

77 **Mi, megkésettlen fejlődők hagyjuk elfolyni az esővizet, zúdíttjuk a tisztított vizet a kerámiakagylóra.**

nak a vízzel, és sokkal kisebb költséggel „termelnek” egészséges ivóvizet, mint a csatornázással-víztisztítással. Hogyan? Esővizet használnak. Összegyűjtik, egyszerű szűrőberendezéssel „háziilag” tisztítják – és csak ivóvíznek használják. Fürdésre, mosogatásra, takarításra, mosásra, kertlocsolásra jó a régi kút vize is. Tud-

ják-e, hogy Belgiumban legalább 750 ezer ember fürdik esővízben? És legalább 100 ezer évek óta issza, mindenféle egészségkárosodás nélkül?

Ebben a szisztémában csak a vécék voltak problémásak. A múlt idő használata azért jogos, mert már ki van találva – az alomszék.

Jöjjön itt egy kis vécétörténet. A szakirodalom (ennek ne lenne?) a száraz toalettet első nemzedékeként tartja számon a pottyantósokat és a bilit. Tudják, ilyen volt a Napkirálynak, díszesen kárpitozott karosszékbe helyezte, ezen ülve fogadta a minisztereket. Tény, hogy a királyi és főúri várak termeiben rettenetesen bűdös volt. A modernkori fejlesztések aztán kitermelték a második nemzedéket: a vizeletet és a fekáliát elválasztják, utóbbit kiszáritják, a szagot elszívják. A harmadik generációs fejlesztés az alomszék: biokémiai módszerrel szagtalanítanak, fekáliát komposztálnak. Vízöblítés – nukku. Az egész kétszer kevesebbe kerül, mint a csatornázás, és 10-szer kevesebb nitrogén és foszfor jut így a környezetbe, mint a „korszerű” víztisztítással.

Tudják-e, hogy a skandináv országokban több kisvárosban megtiltották a vízöblítéses vécék használatát? Ám előbb ott elfogadták az emberek, hogy olcsóbb, (víz)gazdaságosabb, környezetbarátabb – a száraz. Mi, megkésettlen fejlődők hagyjuk elfolyni az esővizet, viszont zúdíttjuk a tisztított vizet a kerámiakagylóra. Csatornát és víztisztítót építünk. Százmilliárdokért.

Novák Istvánt jelölték a Prima Primissimára

Idén első alkalommal jelöltek Novák István építész személyében Csongrád megyében élő és alkotó személyiséget a Prima Primissima Díjra.

FEKETE KLÁRA

A Prima Primissima Díj alapítása, 2003 óta *Novák István* DLA, Ybl-díjas, Szegeden élő építész az első Csongrád megyei jeles személyiség, akit egy szakmai testület erre a magándíjra érdemesnek talált. Az elismerést az veheti át, aki kategóriájában a három jelölt közül a legtöbb szavazatot kapja.

A díjakat idén december 5-én adják át Budapesten, a Művészetek Palotájában a tudomány, a képzőművészet, a zene, az irodalom, az írott sajtó és az építészet-építőművészet legjobbjai-

nak. A 70 éves neves építész megkérdeztük, megváltozott-e az élete, amióta jelölték a díjra. Azt válaszolta, rengetegen telefonálnak, hagynak neki üzenetet, hívják a helyi rádiókba, televíziókba.

Telefonon és interneten még lehet szavazni a jelöltekre, a határidő december 1-jén 12 órakor jár le. Ha az olvasók azt szeretnék, hogy Novák István kapja meg kategóriájában az idei Prima Primissima Díjat, hívják a 06-70/707-7005-ös telefonszámot, az automata bejelentkezése után pedig nyomják meg a 2-es gombot. Interneten a www.primaprimissima.hu honlapon a 2008-as év primái szavazás menüpontban voksolhatnak a szegedi építésze.

FORD HOVÁNY NAPOK
AHOL A HASZON ÖNNÉL MARAD

NOVEMBER
27-30
SZOMBAT-VASÁRNAP IS NYITVA

RENDKÍVÜLI AJÁNLAT:

Flottakedvezmény mindenkinek
már egy új Ford haszongépjármű
vásárlása esetén is!

bruttó **912.000 Ft**
kedvezményrel

4.090.000 Ft+Áfa
(bruttó: 4.908.000 Ft) helyett

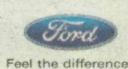
Ford Transit **TDCI**
3.330.000 Ft+Áfa
(bruttó: 3.996.000 Ft)

- autótesztek
- felépítmény bemutató

A rendezvény helyszíne:
Napfény Park Kereskedelmi Központ
Szeged, Szabadkai út 7. (Móravárosi krt.)

A kép illusztráció. Az ajánlat 2008. november 1-től december 31-ig vagy a készlet erejéig érvényes. A tájékoztatás nem teljeskörű, részletek márkakereskedésünkben. Vegyes átlagfogyasztás 6,9-10 l/100 km, CO2-kibocsátás: 208-264 g/km.

Ford Hovány
Szeged, Algyői út 39. Tel.: 62/556-300
www.fordhovany.hu